

været en Tilbagegang i de danske Mønters Værdi, der atter stiller store Dele af det danske Samfunds Erhverv vanskeligere i Forholdet overfor den øvrige Verden, fordi denne Tilbagegang fortrinsvis rammer vor Valuta netop i Forhold til de Landes Valuta, fra hvilke vi faar Raaprodukter til store danske Erhvervsgrene. Endelig har jo hele denne Tilstand sat sit Mærke paa Statens Finanser. I den Tid, det nuværende Ministerium har styret, har vi befundet os i en kronisk Tilstand af Underskud for Statens Vedkommende. Den højtærede Finansminister forsøgte i Fjor at afhjælpe denne Tilstand ved Gennemførelsen af meget betydelige Skatteforøgelser. Dette Forsøg mislykkedes. De i Fjor gennemførte Skatteforøgelser forsløg ikke, man staar atter med et Underskud, og nu forsøger man da den nye Vej, nemlig Gennemførelsen af meget store og af den højtærede Finansminister selv meget stærkt beklagede Indskrænkninger i Statens Udgifter. Men vi har vel Lov til at spørge, om dette kan antages at hjælpe mere, end Skatteforhøjelserne hjalp i Fjor. Hvis den Krisetilstand, som bestaar i det økonomiske Liv, skal fortsættes uforandret, eller maaske endda i forværret Skikkelse, og paa nogle Punkter maaske forværret ved selve de Foranstaltninger, man her søger at sætte i Værk, vil den almindelige Tilbagegang i det danske Samfunds økonomiske Forhold utvivlsomt bevirke fortsat Tilbagegang for Statens Økonomi, saaledes at ogsaa Indtægterne af de forskellige Skatter vedblivende vil være svindende. Det Tal, der angiver Tilbagegangen i Formue- og Indkomstskatten fra eet Aar, 243 Mill. Kr., til 138 Mill. Kr. for det følgende Aar, er jo et saadant Vidnesbyrd om den almindelige danske Økonomis Tilbagegang, at alle vel vil være paa det rene med, at hvis vi ikke faar Erhvervslevet paa anden Vis i Gang, end det i Øjeblikket er Tilfældet, forslaar de Sparebestrebelse, der nu iværksættes, intet.

Overfor hele denne Tilstand er det, at vi beklager og Tiderne igennem har beklaget det nuværende Ministeriums Holdning, for hvilken Flertallet i denne Sal, ogsaa det konservative Folkeparti, gennem sine Afstemninger her i Tinget atter og atter har taget Ansvar. Ministeriets Politik paa det økonomiske Omraade har været behersket af en bestemt Teori, en Teori, opstillet af den nuværende højtærede Landbrugsminister og af ham forkyndt ud over Landet med Ledsagelse af en overordentlig kraftig Lovprisning i

omfattende Dele af Landets Presse og derigennem efterhaanden meget virkningsfuld til Vildledelse af store Dele af Befolkningens Opfattelse af de økonomiske Vilkaar, hvorunder der for Øjeblikket leves i vort Samfund. Den højtærede Landbrugsminister har efter mit Skøn taget to rigtige Udgangspunkter: det ene Frihandelsopfattelsen, det andet den Opfattelse, at Staten ikke i overdreven Grad bør gribe ind som en Art Fornynder for Samfundet i dets økonomiske Liv. Men den højtærede Landbrugsminister har sat disse rigtige Grundsætninger paa Spidsen og deraf uddraget en Række urigtige Følgeslutninger, der fører ud i de urimeligste Paastande. Efterhaanden er det blevet fra hans Side ligesom en stor Lovprisning af det økonomiske Anarki, en Forkyndelse af, at det, det drejer sig om, er at opløse Organisationer, at sprænge ordnede Bestrebelse, lade det økonomiske Liv udvikle sig i Kraft af nogle Naturlove, som den højtærede Landbrugsminister tror gælder paa dette Omraade, lade Kræfternes frie Spil raade, lade staa til og lade det hele gaa, som det kan. Denne Opfattelse synes for den højtærede Landbrugsminister og mange af dem, der er ham følgagtige i Agitationen for dens Udbredelse, at være Udtryk for den engelske Liberalismes Tankegang. Men Sandheden er jo den, at i nogle Aartier omkring 1800 var der en Del engelske Økonomer, der forkyndte denne Tankegang, men den engelske Liberalismes har den aldrig været. Fra det Tidspunkt, da den engelske Liberalisme fik sit store Gennembrud og gennemførte det moderne Folkestyre i Tiden omkring 1830, har dens økonomiske Politik været præget af en modsat Tankegang, nemlig den, at det er Samfundets, Statsmyndighedernes Opgave gennem beskyttende og hjælpende Foranstaltninger at træde værnende ind for de økonomisk svage indenfor Samfundet. Og sammen med hele den kæmpemæssige Lovgivning, som i Tilknytning dertil er udviklet i England, baaret og præget af den engelske Liberalismes Tanke, er indenfor det engelske Erhvervslev gaaet en Udvikling af Organisationernes Tilrettelæggelse af hele det økonomiske Liv af en saa storstilet Art, at intet tidligere Tidsrum af Historien blot tilnærmelsesvis kender noget Sidestykke dertil. Denne engelske Udvikling har jo ogsaa fundet Efterligning i hele den øvrige civiliserede Verden, først og fremmest den civiliserede europæiske Verden i den følgende Tid. Den har i